

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSКИH ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/I.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. Bräuhausgasse 84.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto . . . . . 4.40 K
za pol leta . . . . . 2.20 K
za četrt leta . . . . . 1.10 K
Poamezna številka 18 vin.

Štev. 15 in 16.

V Ljubljani, 1. avgusta 1917.

Leto XXI.

Pisarna železničarskega deželnega tajništva se nahaja odslej: Šelenburgova ulica 6I v Ljubljani.

Izveček iz sodr. Haasejevega govora v nemškem državnem zboru.

Na četrtekovi seji nemškega državnega zbora je imel sodrug Haase govor, v katerem je razkrinkal vse tiste, ki navdušujejo z napačnimi informacijami o sovražniku ljudstvo za vojno. Sodruga Haase je dejal med drugim:

Ljudstvo se počasi zbuja iz vojne pijanosti. Že leta mu šepetejo tolažbo, da bo v najkrajšem času konec grozne vojne. Vedno in vedno so ga tolažili. Končno naj bi bil prinesel letošnji 1. avgust popolnoma gotovo rešitev. Tudi z nekega visokega mesta je prišla opazka, da kmalu diktirajo mir. Gospod pl. Heydebrandt je navajal admirala, ki je obljubljal v dobi nekaterih mesecev popoln uspeh podmorskih čolnov in Anglija da bo prisiljena skleniti mir. Kakor verno je sprejemalo prebivalstvo te upe na zmago, vendar se je pričela počasi zbuhati kritična vest. Česa niso vse govorili? Da Anglija zaradi pomanjkanja živil politično nič več ne doživi nove letine in prisiljena bo, prositi za mir. Vedno in vedno smo čitali to v vsenemškem časopisu. Ali vest da je odpravila Anglija edini brezmesni dan, je streznila marsikoga. Potem so prihajale povsem zanesljive vesti o življenjskih razmerah na Angleškem, da imajo veličanske zaloge riža, da velja funt riža 30 pfenigov, da velja 12 jaje en šiling. Ali naj še dalje živi ljudstvo v prevari, da bo izstradana Anglija v najkrajšem času in bo prisiljena prositi za mir? Potem so tudi izračunali, da se zmanjša tonaža Angležev. Ali občinstvo je spoznalo kmalu, da so mu predložili napačne račune, da so pozabili na to, da ima Anglija na razpolago tonažo vsega sveta in da je naravnost nezmiselno, postavljati enostavno izgube vsled podmorskih čolnov v razmerje z le angleškimi ladjami.

Največji učinek na ves svetovni položaj je imela doslej ruska revolucija. Ona je popolnoma izpremenila sliko, ki smo jo naslikali o kongresni Poljski, tudi za one, ki prej niso hoteli videti resnice. Naravnost revolucionarno je vplivala na narodnostno vprašanje v Avstro-Ogrski in tudi pri nas čutimo njene učinke, čeprav še ne v pravi meri. Politiki, ki so bili še pred kratkim aneksionisti, priznavajo danes na podlagi razpoložanja v ljudstvu, da postanejo aneksije v bodoče skoraj nemogoče. Ruska ofenziva jih je prisilila k izpremembi stališča, ker jim je dokazala, da Rusija ni v razkroju, temveč slej ko prej velesila. Iz teh vzrokov je nastal večinski blok. Resolucija tega bloka je sicer za tiste gospode, ki so se

navduševali prej za osvojitve, napredek, a v celoti je nesprejemljiva. Opis o nastanku vojne ne obvelja pred zgodovino in ne moremo podajati izjav proti zgodovinski resnici. Isto velja za zelo površno zgodovinsko razlago novega kanclerja. Mi ne pozabimo ultimatum Avstrije Srbiji, ne vojnih priprav Avstrije napram Rusiji, tudi ne posvetovanj, ki so bila v Berlinu 5. julija 1914, ne delovanja gospodov Tirpitz in Falkenhayna v kritičnih dneh.

Državni kancler je povabil v svojem zadnjem govoru Rusijo, naj sklene mir. Vi veste, kako so odgovorili ruska vlada, ruski delavski in vojaški sveti in ruske stranke. Nato so šli trije nemški častniki h generalu Dragomirovu in ga prosili, če ne bi dosegli na ta način mirovnih pogajanj. Tudi to ni imelo uspeha. Nato je ponudil naš glavni poveljnik na vzhodu generalu Dragomirovu, naj odpošljeta obe stranki zastopnike k razgovoru. General Dragomirov je potrdil prejem pisma, ali predlog je odklonil. Nato je bila poslana od nas radio brzojavka na Rusko, kjer pravimo: „Ruska družba naj vé, da je Nemčija v soglasju s svojimi zavezniki pripravljena, da izpolni dostikrat izražene želje ruskih vojaških delegatov za prenehanje prelivanja krvi. Centralni državi izjavljata, da sta pripravljene skleniti za obe stranki časten mir. Posamezne pogoje naj določi poseben posvet“. Nadalje je naglašalo sporočilo, da zasledujejo s predlogom enak cilj kakor s predlogom o premirju, ki je bilj sporočen že 19. maja od štaba glavnega poveljnika frontnim oddelkom 8. in 9. armade. Končno je bilo v brzojavki še to-le: „Če pa bodo združene centralne vlasti prisiljene, da nadaljujejo vojno in bosta imeli še nadaljne vojne izdatke, tedaj seveda postavita tudi obsežnejše vojne cilje“. Kakšen uspeh so imele te ponudbe? Ruski delavski in vojaški svet jih je zavrnil z ogorčenjem, ker je videl v njih le poizkus, da sklene Rusija separaten mir. Glasilo delavskega in vojaškega sveta je v svoji številki z dne 9. junija označilo tako ostro ta predlog za brezčasten, tako ostro kakor sem še malokdaj videl. Glasilo pravi: „Kaj hočejo pravzaprav od nas? Nočejo separatnega miru! Ne, ne! Nemški najvišji poveljnik nam zatrjuje, da ne mara naše ločitve od alirancev. Kaj pa hoče potem? Malenkost, tajno separaten premirje za oni čas, ko potrebujejo čete z vzhoda na zahodu“. Dalje pravi članek, da ne reagira ruska revolucija ne na to grobo vabo, ne na pretnje. Važno je, da se spomnimo na vse to, da se učimo, kako se ne sme delati. Ali ena brzojavka ni zadoščala. Novo radio brzojavko je razširil vrhovni poveljnik 7. junija ob dveh in v Rusiji so jo zajeli. Tudi sedaj brez uspeha in Kerenski je izbral brzojavko v svoje namene in jo prečital 22. junija očitno na kongresu delavskih in vojaških svetov.

Vi se ne morete vživeti v mišljenje in čuvstvovanje tujine, zato spravljate poraz za porazom.

Vojno gospodarska oskrba za železničarje.

Nova uredba draginjskih doklad za nastavljenca in delavce c. kr. drž. železnic do konca junija 1918.

Kakor je našim čitateljem že iz drugih časopisov znano, so se vršile v državnem zboru v pododseku za državne nastavljenca zelo ostre debate zaradi zvišanja draginjskih doklad tem uslužbencem. Odseku je bilo predloženih 12 predlogov. Zastopniki naše organizacije niso predložili lastnih predlogov, ker je šlo za to, da glasujejo za tak predlog, ki je sprejemljiv in nudi temu osobju največje udobnosti. Vlada je v pododseku izjavila, da je proti predlogu katerega so stavili poslanci Dobernig-Heine in Weber-Heine, ker bi stala izvedba 2 1/2 milijard kron. Nato je pododsek opustil diskusijo 11 predlogov, pa je potom sporazuma z vsemi strankami dosegel podlago za diskuzijo z vlado. Učinek je bil ta, da je vlada sprejela sporazumen predlog, vsled katerega se uvede za dobo od 1. julija 1917 pa do zadnjega junija 1918 zvišanje draginjske doklade. Tega poviška so deležni tudi nastavljenca in delavci c. kr. drž. železnic. Definitivno osobje dobi to zboljšanje ne glede na že svoječasno izplačane doklade v znesku 120, 180, 240 in 300 kron. Delavci drž. žel. niso dosedaj dobili onih zneskov. Oni dobe od 1. junija do konca decembra 1917 zvišek na plači in otroške doklade ob rednem mezdnem izplačevanju. Delavcem ni možno si nakupiti oblek in obuval sebi in družini, ker do danes niso še dobili kake večje svote denarja. Vobče so delavci na slabšem napram definitivnim in to dejstvo bi se moralo upoštevati pri taki odločitvi. Vzemimo en primer: Na Dunaju živeči žel. delavec, ki je oženjen in ima skrbeti za 3 otroke dobi od 1. julija 1917 pa do konca junija 1918 dnevno mezdno doklade K 1.60 za 3 otroke po 30 vin. — 90 vin. in 50 vin. doklade skupaj K 3.— to je mesečno K 90.—, če se to množi s 300 delavniki da povišek letno K 900.— s 365 delavniki pa K 1025.—. Nastavljenec z K 900.— všteti K 1300.— letne plače, za isto dobo, če ima enako število otrok K 1152.— v 300 ali 365 delavnikih; temu znesku se ima še prišteti K 300.—, katere je nastavljenec dobil kot doklado za 7 mesecev t. l. meseca junija 1917. Skupni zvišek znaša za nastavljenca v tem slučaju K 1452.—, dočim dobi delavec v istem slučaju le 900, ozir. 1025 kron. Ta razloček je še bolj očividni izven Dunaja, kjer dobi delavec za 20 ozir. 40 vin. manjšo mezdno doklado kakor na Dunaju. Prisiljeni smo, z vso odločnostjo poudarjati, da ne moremo odobravati takega zapostavljanja delavcev. Poleg 50 vinarskega dnevnega poviška zahtevamo, da se izplača delavcem brez ozira na ozemeljsko opasje svote v istem znesku kakor se je izplačalo definitivnem osobju 1. junija 1917 in da se delavcem določeni

mezdni in otroški povišek od 1. junija še posebej zaračuna. Kar je za definitivno osobje pravilno, mora veljati tudi za delavce.

Priboljšek delavcem.

Vsem delavcem c. kr. drž. železnic, ki so dosedaj dobivali draginjske doklade, takozvane mezdne in otroške doklade se izplača s 1. julijem t. l. brez razlike v katerem zemeljskem opasju službujejo k že obstoječim mezdni dokladom zvišek dnevno 50 vinarjev.

Za definitivno osobje.

Poduradniki in sluge s K 1400.— in več letne plače dobe: v I. razredu K 708.—, v II. razredu K 888.—, v III. razredu K 1080.—, v IV. razredu K 1284.—. Poduradniki in sluge z manj kot K 1400.— letne plače dobe: v I. razredu K 612.—, v II. razredu K 744.—, v III. razredu K 948.—, v IV. razredu K 1152.—. Pomožni uradniki in sluge dobe: v I. razredu K 600.—, v II. razredu K 732.—, v III. razredu K 936.—, v IV. razredu K 1140.—.

Prej ko slej ostane v veljavi dosedanja razredna ravrstitev. Namesto dosedanjih doklad, katere se je izplačevalo vsak mesec, se izplača predstoječo svoto v 12 enakih obrokih za čas od 1. julija 1917 pa do zadnjega junija 1918. Pristojbine in davke plača kakor doslej država.

Sodelovanje zaupnikov pri razdelitvi življenjskih potrebščin za železničarje.

Že leta 1915 smo zahtevali pritegnitev zaupnikov k razdelitvi pri železniških aprovizacijah in kuhinjah. To zahtevo smo ponovili pri razpravah z vlado dne 8. in 18. maja t. l. tozadevno spomenico smo tudi predložili uradu za ljudsko prehrano.

Končno je vendar le železniško ministrstvo podložnim ravnateljstvom zaukazalo izvedbo aprovizacijskega odbora. Delokrog tega odbora je določilo tržaško ravnateljstvo državnih železnic s sledečo odredbo:

Ckr. drž. žel. ravnateljstvo
v Ljubljani.

Stev. 9/44-V Ljubljana, 14. junija 1917.

Osobne kuhinje in zaupništvo železničarjev.

Ukaz ki velja za vsa službena mesta.

Po naročilu ckr. železniškega ministrstva štev. 3022/11 6. od 9. junija 1917 se dodelijo službenim predstojnikom svobodno izvoljeni osebni odbori, ki imajo nalogo prisostovati razdelitvi jedi v vseh obratnih železniških kuhinjah ter nadzorovati kakovost in množino jedi in pijače ki je namenjena za razdelitev. Zvolita se dva zaupnika izmed uslužbencev onih službenih mest, katerem je dodeljena omenjena kuhinja.

Osobje izvoli samostojno brez zunajnega vpliva 2 zaupnika, katera mora naznaniti kuhinjskem vodju. Ta zaupnika nista oproščena službe. Vtikanje v notranji kuhinjski promet, ali pa pregledovanje računov in knjig ni dovoljeno, tudi ne umeševanje pri nakupu blaga glede kupnih in prodajnih cen. Zaupnika smeta sicer kuhinjskega vodjo opozoriti, na možno zboljšanje obrata. Odškodnina za trud in delo v kuhinji se ne izplačuje.

Koncem vsakega meseca se prilepi v kuhinji računski izvleček kuhinjskih dohodkov in izdatkov.

Odbor ne sme sprejemati pritožb in želj uslužbencev in poročati predstojniku. Pritožbe posameznikov se ima v zato določeno knjigo zabeležiti in podpisati s polnim imenom.

Načelnik mora vsak dan pregledati knjigo, preiskati vknjižene pritožbe in rezultat take preiskave na kratko zabeležiti v pritožbeno knjigo. Praktična je upeljava dvojnih pritožbenih knjig. Eno se razpoloži v jedilni dvorani, drugo pri postajenačelniku. Od časa do časa se zamenjata knjigi.

Že popisane knjige se spravi v lastnem delokrogu, neizvršene pritožbe se odpošlje na ravnateljstvo. Konsignacija o nakupu blaga se sestavi dvojno. En izvod se odpošlje oddelku V; drugi ostane na upogled uslužbencem.

Vsa službena mesta morajo blagovne cene na vidnem mestu razobesiti tako, da je možen upogled vsakemu uslužbencu.

Vsako zvišanje določenih cen je strogo prepovedano in bi za slučaj, da se to zgodi, uvedli proti storilcem disciplinarno preiskavo.

Ravnateljstvo prizna, da morajo uslužbenci v sedanjih razmerah zelo varčevati, da se borno prežive, ali z malenkostnimi pritožbami se le ovira aprovizacija. Složno upoštevanje izrednih razmer in prepročba krivic, bo v splošnem pripomoglo, da premagamo vse zapreke.

Ckr. državno železniški ravnatelj.

Dr. Schmitz m. p.

Izvršba meznega zvišanja.

Organizacija je zahtevala podvojitev draginjske doklade (mezdne doklade) in prištete istih k plači. Vlada je sicer dovolila podvojitev, ali prištete k mezdi pa le 50%. Istočasno se je otročja doklada zvišala za 50%.

Izvršba meznega zvišanja s 1. junijem 1917 se ravna po sledečem vzorcu.

I. Pri mezdi rokodelcev:

V krajih s 100% stanarino za K 1.—
" 70—80% " " " —.80
" 50—60% " " " —.60
dnevno več.

II. Pri mezdi pomožnih delavcev:

V krajih s 100% stanarino za K —.80
" 70—80% " " " —.60
" 50—60% " " " —.40
dnevno več.

Dnevni dohodki delavcev sestojijo iz sledečih zneskov: Mezda s mezdni zviškom, h kateri se prišteje draginjska doklada in otročja doklada.

Doklada za tri otroke pred poviškom in po povišku.

a) V krajih s 100% stanarino:

pred 1. junijem 1917:	mezda . . . K 3.20	po 1. juniju 1917:	mezda . . . K 3.20
	mezdna do-		mezdni zvi-
	klada . . . " —.80		šek . . . " —.80
	otročja dokla-		mezdna do-
	da po 20 vin.		klada . . . " —.80
	za otroka . . " —.60		otročja do-
			klada . . . " —.90
	za 3 otroke . . . —		(3 otroke po 30 v)
	skupaj . K 4.60		skupaj . K 5.70
	Skupen zvišek znaša dnevno K 1.10 vin.		

a) Rokodelci.

Pasovni okraj	brez otrok	Število strok								Stanarina v odstotkih
		1	2	3	4	5	6	7	8	
K R O N E										
I	1:00	1:30	1:60	1:90	2:20	2:50	2:80	—	—	100
II	0:80	1:10	1:40	1:70	2:00	2:30	2:60	2:80	—	70—80
III	0:60	0:90	1:20	1:50	1:80	2:10	2:30	2:60	2:80	50—60

Mezdni zvišek je ugoden vsled stalnega meznega zviška.

b) Delavci nerokodelci.

Pasovni okraj	brez otrok	Število otrok								Stanarina v odstotkih
		1	2	3	4	5	6	7	8	
K R O N E										
I	0:80	1:10	1:40	1:70	2:—	2:30	2:60	—	—	100
II	0:60	0:90	1:20	1:50	1:80	2:10	2:40	2:60	—	70—80
III	0:40	0:70	1:—	1:30	1:60	1:90	2:10	2:40	2:60	50—60

b) V krajih 70—80% stanarino:

pred 1. junijem 1917	mezda . . . K 2.80	po 1. juniju 1917	mezda . . . K 2.80
	mezdna do-		mezdni zvi-
	klada . . . " —.60		šek . . . " —.60
	otročja dokla-		mezdna do-
	da . . . " —.60		klada . . . " —.60
			otročja do-
			klada . . . " —.90
	(3 otroci po 20 v)		(3 otroci po 30 v)
	skupaj . K 4.—		skupaj . K 4.90
	Skupen zvišek znaša K —.90.		

c) V krajih s 50%—70% stanarino:

pred 1. junijem 1917:	mezda . . . K 2.30	po 1. juniju 1917:	mezda . . . K 2.30
	mezdna do-		mezdni zvišek „ —.40
	klada . . . " —.40		mezdna do-
	otročja do-		klada . . . " —.40
	klada . . . " —.60		otročja do-
			klada . . . " —.90
	(3 otroci po 20 v)		(3 otroci po 30 v)
	skupaj . K 3.30		skupaj . K 4.—
	Skupen zvišek znaša dnevno 70 vin.		

Po tem vzorcu vsak delavec lahko zračuna svoje dohodke. Če njegovi dohodki ne soglašajo s predstoječo tabelo, naj to naznani svojemu zaupniku kateri ima dolžnost poposredovati pri predstojniku. V slučaju, da predstojnik odkloni mezdno zračnavo, naj zaupnik poroča vodstvu krajevne skupine, katera odpošlje natančno poročilo društveni centrali. V ožjem vojnem ozemlju, kjer obstojijo že od 1. decembra 1916 kaki izredni priboljški draginjske doklade, ostanejo isti le pri tej dokladi. Glede meznega zviška veljata vzorca I in II, ki tvorita podlago za zračnavanje dohodkov. Ta mezdna doklada razveljavi temeljne plače, katere so bile do 1. junija 1917 veljavne. Te temeljne plače se zvišajo s 1. junijem 1917 za 40, 60 in 100 vinarjev po različnih pasovnih okrajih, vsled česar se zvišajo tudi najvišji mezdni zaslužki že omenjene svote. Umevno je, da se zvišajo tudi zaviračem in ključavničarskem kurjačem mezde po pasovnih okrajih za 40, 60 in 80 vinarjev dnevno. Zvišajo se tudi mezde evakuiranim in izposojenim delavcem. Isto velja za delavke in učence v železniških delavnicah. Njih mezda se zviša za svoto draginjskih doklad. Pomožnim delavcem, katere se vzame na delo od časa do časa, se zviša mezda le za toliko, za kolikor je zvišana temeljna mezda.

Tudi delavci na akord dobijo neprikrajšano to zvišanja.

Končno se najvišja meja pasovnih okrajev in otročjih doklad zviša za 60 oziroma 80 vin. Najvišja meja je znašala prej 2 kroni; od 1. junija 1917 pa znaša za rokodelce 2.80 K. Pasovne in otročje doklade so razvidne iz nasledne tabele:

Delavke dobe ta izboljšek za lastne nepreskrbljene otroke le tedaj, če same skrbe za nje in če ne dobivajo že od kod drugod alimente ali podporo.

S tem smo dali vsakemu delavcu priložnost, da si lahko sam izračuna koliko mu pripada poviška. Vsakega delavca je dolžnost, da se sam pobriga za lastne dohodke in če se mu pri tem godi krvica, naj se pritoži pri svoji organizaciji.

Splošno pomiloščenje političnih obsojencev v Avstriji.

V justičnem odseku poslanske zbornice je prečital ministrski predsednik nasledno cesarjevo pismo:

Ljubi vitez Seidler! Moja neomajna volja je, izvrševati po božji previdnosti mi poverjene pravice in dolžnosti na ta način, da vstvarim temelje za uspešen in blagoslovljen razvoj vseh mojih narodov. Na mesto politike sovraštva in maščevanja, ki je, podpirana po nejasnih razmerah, provzročila svetovno vojno, mora po koncu vojne na vsak način in povsod stopiti politika spravljivosti. Ta misel mora obvladati tudi v notranjosti države. Gre za to, da se s pogumom in uvidnostjo in medsebojno posvetljivostjo ugodni narodnim željam.

V znamenju te spravljivosti hočem z mogočno božjo pomočjo izvrševati svojo vladarsko dolžnost in hočem, krenivši kot prvi na pot milega prizanašanja pogriniti zavoso pozabljenja nad vse obžalovanja vredna politična kršenja, ki so se zgodila pred in med vojno in so provzročila kazenskosodna preganjanja.

Odpušam po civilnih ali vojaških sodiških prisojeno kazni osebam, ki so bile obsojene zaradi sledečih kaznivih dejanj: Veleizdajstva (§ 58—62 k. z.), razžaljenja Veličanstva (§ 63), razžaljenja članov cesarske hiše (§ 64), motenja javnega miru (§ 65), vstaje (§ 68—72), upora (§ 73—75), nasilnega postopanja proti zborovanjem, sklicanim od vlade za razpravljanje javnih zadev, proti sodiščem ali drugim javnim oblastim (§ 76, 77, 78), dalje kaznivih dejanj po členih I, II in IX. zakona z dne 17. decembra 1862. drž. zak. št. 8. iz l. 1863., podpiranja pri enem navedenih zločinov (§ 211—219.)

Če se je zgodila obsodba ne le zaradi kakega označenih dejanj, hočem odpustiti kazni, če so druga kazniva dejanja razmerna neznatna ali imajo večinoma političen značaj. Če kazensko postopanje še ni pravokrepno končano, ukazujem ustavljenje in zaključenje postopanja, če je uvedeno samo zaradi kaznivega dejanja, označenega v uvodu.

Iz vzete iz te milosti so pa vse osebe, ki so se preganjanju umaknile z ubegom v inozemstvo, prešle k sovražniku ali se po izbruhu vojne niso vrnile v monarhijo.

Zaeno s kaznijo odpušam vsled zakonitih določb kot posledica obsodbe nastalo nezmožnost doseči gotove pravice, mesta in pooblastila ter izgubo volilne pravice in izvoljivost v javne korporacije.

Pričakujem zanesljivo, da se najdejo vsi moji narodi, sledeč izgledu, ki so ga dali zlasti Nemci in njihovi zastopniki na moje živahno zadoščenje s svojim zmernim, državne interese pospešujočim postopanjem tudi pri zadnjih parlamentarnih razpravah, na skupno delo za rešitev vseh onih velikih nalog, ki so potrebne za zaceljenje po vojni prizadejanih ran in za novo uredbo razmer na pragu novega časa.

Za uspešno odbitje zadnje ofenzive na jugozapadni fronti Moje armade, ki se je posrečilo vsled neomajnega zadržanja mojih rrbrih, vrlih vojakov, mislim, da ne morem bolje posvedočiti svoje zahvale vse dohrotne milosti in mojim narodom, kakor s tem milostnim dejanjem.

Izvolil sem v to današnji dan, na kateri slavi svoj sveti imendan moj srčno ljubljani, najstarejši, po božji milosti mi darovani sin.

Tako popelje roka otroka, ki bo nekdanj poklicana voditi usodo mojih narodov, izgubljenca v domovino nazaj.

Laksenburg, 2. julija 1917.

Seidler I. r

Karel I. r.

Društveni vestnik.

Jesenice. Na shodu dne 28. junija je bil izvoljen za jeseniško kuhinjo c. kr. drž. žel. sledeči gospodarski odbor: **Glutig Rudolf**, sprevodnik, **Hapala Karl** za kurilnico in **Kožar Jože** za prometno službo; namestniki **Hurnaus Franc** sprevodnik, **Misjak Ivan** za kurilnico in **Stefel Franc** za prometno službo.

Ljubljana. V sredo 18. julija se je vršil na Martinovi vesti izborna obiskana železničarski shod kr. skupine Ljubljana z dnevnim redom: 1. Poročilo o intervenciji pri ravnanstvu juž. žel. na Dunaju zaradi draginjskih doklad delavcem. 2. Raznoterosti. — K 1 točki dnevnega reda je poročal sodr. **Bahun**. Iz poročila je razvidno, da ima juž. železnica dve meri, eno za nastavljen osebo in drugo za delavstvo. Dočim prizna enim potrebo po izplačilu večjega skupnega zneska za nakup najpotrebnejših stvari, obleke, obuvala i. t. d., odklanja to podporo delavstvu, kateremu daje le malenkostno mezno doklado. Potrebno je, da organizacija potrebno ukrene, v svrhu izravnave te krivice. Priznamo potrebo nastavljenecv in nismo nevoščljivi, če kaj dobe, ali nas boli to večno zastavljanje delavcev. Debate so se udeležili sodrugi **Feri**, **Ambrožič** in drugi. Sodrugi **Klinec** je poudarjal, da je vsem onim delavcem, ki so bili iz Trsta premeščeni v Zalog, da čistijo vozove bilo obljubljeno 70 vin. dneve doklade. To doklado so tudi dobivali, dokler ni bila podeljena 40 vin. draginjska doklada. Z dnevom vpeljave te doklade je juž. žel. znižala doklado za čiščenje voz od 70 vin na 35 vin. Tako postopanje juž. žel. se mora javno pribiti. Potem je govoril sodrugi **Kopač** o korakih žel. organizacije v zadevi zviškov prejemkov nastavljenecv in delavcev. Pri drugi točki dnevnega reda je bil soglasno izvoljen sledeč gospodarski odbor za železniško aprovizacijo:

Za poduradnike: **Gašparič Nace**, **Groboljšek Anton** in **Pezdur I.** Za slugo: **Zintl August**, **Udove I.** in **Legan Fr.** Za delavce: **Ambrožič Josip**, **Jerin Albin** in **Rupar J.** Za **Zidanimost**. **Pečnik Josip**. Za **Sv. Peter Poličič Jakob**.

V odbor za določevanje turnusov so bili izvoljene: Za poduradnike: **Hartmann Fran**, **Šarc Peter**. Za osobne vlake: **Kregar Josip** in **Herrisch Ivan**. Za nakladalske mojstre **Krahvogel Josip** in **Majcen Fran**. Za sprevodnike pri tovornih vlakih. **Brus Fran** in **Heller Gottfried**. Za zavirače: **Šalomun Anton** in **Baje I.** Sodrugi **Kregar** pozdravi z Dunaja zopet v Ljubljano prestavljenega sodruga **Žorgo**, kar so zborovalci burno pozdravili in zaključili impozantni shod.

Trst. Dne 16. julija je bil občni zbor krajevne skupine Trst II spl. prav. in str. društva za Avstrijo z dnevnim redom: 1. Poročila predstojništva. 2. Volitev novega odbora in 3. Raznoterosti. V odboroven imenu je o delovanju poročal predsednik **Bonmasser**. Le ta je poudarjal, da je odbor v tem kritičnem času svoje delo osredotočil na intervencije, bodisi potom deželnega ali pa centralnega tajništva. Če je to delo imelo le delni uspeh, so temu krive razmere. V tem zmislu sta poročala še sodruga **Sadl** in **Markl**. Po daljši debati, katere so se udeležili sodrugi **Padar**, **Vencajz**, **Schnabl** in drugi je bil soglasno sprejet predlog, da se odveže stari odbor: Naslednji novi odbor kr. skupine je bil soglasno sprejet: Predsedniki **Bonmasser**, **Stefula** in **Markl**. Blagajniki: **Sadl**, **Bischof**; za progo **Kločovnik**, za premikaško osebo **Schojer**. Zapisnikarja sta: **Bončina**, **Ličof**, knjižničarja **Wagner** in **Gupf**; preglednika **Schnabl** in **Vajdič**; Odborniki: **Tschofenig**, **Meze**, **Ušan Tomaž**, **Sitar**, **Šavli Jos**, **Hladnik**, **Nepušlan**, **Eger** in **Urschitz Jurij**.

Pri točki raznoterosti je poročal sodrugi **Kopač** iz Ljubljane o novem poboljšanju za državne železničarje. — Končno se je rešilo še nekaj osebnih zadev, nakar je zaključil predsednik shod.

Razno.

Na železničarskem shodu dne 1. junija t. l. se je poročalo o predlogu, da se iz prihrankov železniške kuhinje v Spodnji Šiški (K 12.000) podeli nagrado, katere se bode baje razdelila med sledeče gospode: c. kr. svetnik **Zeleni**, 400 kron; nadzornik **Wieser** 200 kron; revident **Mulej** 200 kron; pristav **Kamm** 150 kron. K temu poročilu imamo dodati, da je gospod c. kr. svetnik odklonil mu ponudeno nagrado.

V sredo 25. julija se je vršila pred ljubljanskim sodiščem kazenska razprava proti našemu uredniku. Tožil ga je gospod c. kr. svetnik **Zeleni** radi razžaljenja časti. Ko je toženec po priči razjasnil zadevo, je tožitelj odtegnil tožbo.

Nova uradniška vlada. V Avstriji, kjer menjajo ministre kar čez noč, se je v zadnjem času zopet izvršila izprememba vlade. **Clam Martiniceva** vlada je padla, ker mu Čehi niso hoteli slediti po poti, katero je pripravila nemška nacionalna zveza. Ker se ni dalo sestaviti koalicijsko ministrstvo, je cesar imenoval prehodno uradniško ministrstvo, ki je prevzeločasne vladne posle. Novo ministrstvo je sestavljeno: Dr. **Ernest Seidler** predsedništvo in posle poljedelskega ministrstva, grof **Toggenburg**, ministrstvo za notranje zadeve; vodja za uk in bogočastje, sekcijiski načelnik **Cwiklinski**, pravosodje, sekcijiski načelnik vitez **Schauer**, finančno ministrstvo vitez **Wimmer**; trgovinsko ministrstvo sekcijiski načelnik dr. **Mataja**, ministrstvo javnih del sekcijiski načelnik vitez **Homann**, železniško ministrstvo sekcijiski načelnik plem. **Banhaus**. Ministrstvo za deželno obrambo **F. M. L. Czapp**. Minister za ljudsko prehrano **G. M. Höfer**. Značilno je, da so sedaj ko so „zafurali“ vladni voz, ponudili socialnim demokratom ministrski portfelj. To ponudbo je odklonila stranka.

Upravna obvestila. Pri pregledu kuponov knjige smo ugotovili, da nekateri krajevni skupinski blagajniki odposiljuje kupone mesto vsaki mesec, komaj čez dva ali tri mesece. Kupone se ima redno vsaki mesec odposlati na upravo, vsled česar se naprosi vse evidenčne vodje, da naredo red. — Da se omeji obojestranska korespondenca, se naprosijo blagajniki krajevnih skupin, da upostavijo na sprejemnem listku pod rubriko „pristopil v mesecu“ rojstvene podatke, zato pa odpade upošiljatev pristopnih izjav. Zadoštuje, če napiše blagajnik rojstveni dan, mesec in leto, n. pr. 10. maja 1880. Navedba rojstvenega kraja odpade.

Kaj vse si dovoljuje kmečka občina. Vrhstavnbi delavec juž. žel. **Karl Pölzl** stane v občini **Jagernigg** od 1. novembra 1914. Decembra 1914 je **Pölzl** prosil za sprejetje v občinsko zvezo. 7. julija 1917 je dobil v odgovor na prošnjo nastopno obvestilo: V zmislu soglasnega sklepa odboreve seje z dne 29. junija 1917 ima družina gospoda **Karl Pölzla** zapustiti občinsko ozemlje, ker je proti njenem obnašanju ugovor. Proti izgonu ima stranka pravico vložiti v teku 14 dni priziv na c. kr. okrajno glavarstvo **Deutschlandsberg**. Občinski urad **Jagernigg** dne 1. julija 1917. **Reuterer**, župan. Ta naredba ne navaja, če je tudi mož izgnan marveč le družina, žena in desetletni otrok. Žena nima drugega na vesti, kakor to, da ima precej nabrušen jeziček in je postala občinskim možakarjem neljuba; ker zabavlja proti kmetom, ki nimajo usmiljenja z reveži v teh hudih časih. To pa še dolgo ne zadoštuje za tako drakonično kazni. To je morala teh krščanskih občinskih mož. Siloma hočejo uničiti družino. Kar se je danes enemu zgodilo, se pripeti jutri lahko drugemu. In vsak, ki ni tako srečen, biti posestnik in ne soglašati s temi vaškimi mogotci dobi izgonski ukaz.

Pred nekaj leti je ta famozni občinski odbor sklenil izgnati iz občine vse one ki žive v konkubinatu. Sedaj pa hoče ločiti ženo od moža z izgonom iz občine. V tem groznem času se občina ni brigala za preskrbo živeža za revne sloje. Naravno je, da je sod. Pölzl uložil priziv.

Ljubljanski navijalci cen pred sodiščem. Dne 24. 7. 1917 vršile so se pri tukajšnjem deželnem sodišču vzklicne razprave zoper čevljarsko tvrdko Fr. Szantner ter Katica Bernatovič in Elzo Mixich kot lastnici konfekcijske trgovine O. Bernatovič vsi v Ljubljani radi navijanja cen. — Szantner je prodal meseca decembra 1916 dva para damskih čevljev za 301 K 80 h, dočim sta slednje imenovani od pričetka vojne sem v svoji trgovini prodajali blago s 300% nadnakupovalno ceno. Szantner je bil obsojen na 500 K, Elza Mixich na 1000 K denarne kazni, Katica Bernatovič, ki je bila pri okrajnem sodišču obsojena na 1000 K pa se je povišala denarna kazen na 2000 K in poleg tega je morala hvaležno sprejeti še 5 dni zapora. Te tri pošteno zaslužene obsojbe odpirajo vpogled v razmere, ki kriče do neba. Tvrdka Bernatovič, ki lovi posebno odjemalce iz nižjih slojev, je napravljala dobičke do 300%!! In to tri leta preden je prišla še vse premalo trda kazen. Kaj je pri takih dobičkih 2000 K globe? Takim ljudem naj se enostavno zapre trgovina in razproda zaloga po nakupni ceni med revne. In gospod Szantner, če se ne motimo je celo dvorni založnik, in ne zahteva za dva para čevljev nič manj kakor 301 K 80 vin. Skromen ni, a kazen je preskromna. Ljudstvo ima komaj za vsakdanji kruh, potem pa mu sedejo še take pijavke na vrat.

Grundtnerja je slana vzela. Gosp. Grundtner vižji nadzornik in vodja III. obratnega nadzorstva juž. železnice v Ljubljani je dobil nenadno prisilen dopust in se ne povrne več, na svoje mesto. Gospod plem. Formacher višji nadzornik iz Maribora je prevzel njegove posle. Ta veseli dogodek, je povzročil med vsemi uslužbenci soglasno odobravanje. Kako očrten je bil ta samodržec med uradništvom, vslužbenci in delavci priča dejstvo, da ni bilo človeka ki se je poslovil od njega. Že pred 6 leti so zahtevali tržaški strojevodje juž. žel. njegovo premestitev. Na skupnem posvetu kurilniškega in strojnega osebja v Trstu ob navzočnosti prejšnjega gospoda strojnega ravnatelja Prošija, se je utemeljevalo to zahtevo. Grundtner je sicer še ostal na svojem mestu, ker je tudi akcionar juž. žel., vsak drugi bi bil šel. Ob izbruhu vojne se ta slavni gospod ni pobrigal za evakuirano delavstvo in ga je prepustil svoji usodi. Predaleč bi nas zavedlo če bi opisali vse tiste muke katere je moglo trpeti. Toliko kazni še nikdar ni bilo v tem nadzorstvu kakor za časa njegovega vladanja. Nekaj primerov: Nekdo je bil kaznovan za 2 kroni; Grundtner je zvišal kazen na 5 kron; drugi se pritoži pri službujočem oficirju, da ni dobil moke kakor so dobili drugi; Grundtner ga je kaznoval za 10 kron; strojevodja zapíše v pritožbeno knjigo, da ima že več zaporednih noči službo, zato je bil strojevodja službeno premeščen na Dunaj. Grundtner ga bi bil najrajši odposlal, kar naravnost v strelski jarek.

Revne vslužbenice iz evakuiranih pokrajin se je premeščalo, še tudi so ostalina mestih kjer so bili določeni, zgolj radi tega, da so izgubili prehranino. Vsako tozadevno pritožbo je na kratko zavrnil. Pa tudi v a-provizaciji na južni železnici je paševal samolastno. Ko so odpravili sodruga Žorga iz Ljubljane na Dunaj, ker so ga imeli na sumu, da je on pobrskal v to sršenovo gnezdo, je zavladovalo veliko veselje v Izraelu. Organizacija je storila potrebne korake, da je izvedelo o temu činu vojno ministrstvo katero je zadevo preiskalo. — Posledica je bila ta: soodr. Žorga je prišel nazaj v Ljubljano, Grundtner pa na Dunaj. Stari pregovor pravi, kdor drugemu jamo koplje, pade sam v njo.

Ljuska kopelj. Delavec nam piše: Prav tako pogrešam vsakdanje prhe v ljudski kopeli kakor belega kruha. Dan za dnem hodim in gledam, če ni še izginila ona tablica z vrat. Zaprto! In vsak dan preišlujem, zakaj gospoda na magistratu vsaj za mrzle prhe ne otvori svoje kopeli. Prav vljudno prosimo, da ukrene gospod župan kaj v tem oziru, ker večina ljubljanskega prebivalstva nima kopalnih sob.

Mali vseznalec. Ljubljanski škof je čudovit človek, razume vse, briga se za različne blage svojih ovčic, vmešava se v politiko, skrpati hoče, kar je že davno popolnoma razpadlo i. t. d. Sedaj razlaga v „Slovincu“, kaj je pravzaprav demokracija. Zanj velja krščanska demokracija, ki priznava, da izvir družabne oblasti, kateri se moramo pokoriti, ni v ljudstvu samem, ampak v Stvarniku, in Stvarnik ima na zemlji kralje in cesarje, ki sicer vladajo ljudstvu, a niso odgovorni ljudstvu, temveč le Stvarniku. Zdi se nam, da se res ne izplača, da bi se prerekali z malim vseznalcem iz ljubljanske škofijske palače o pravi in nepravi demokraciji, tako gotovo, kakor gotovo ne rodi trnjev grm sladkih smokev, tako gotovo ne sreča ljubljanskega škofa nikdar pamet.

8 milijonov kapitala, 16 milijonov dobička. Družba za motorje, Dariuler, izkazuje za vojna leta 1914, 1915 in 1916 15 milijonov dobička, akcijski kapital znaša pa 8 milijonov. Da je izkazani dobiček vse preizek, kaže dejstvo, da ima družba zemljišča, vredna 8 milijonov mark, a v knjigah je izkazana vrednost z — 1 marko.

Iz Borovnice, na poročajo: 30. julija je bil tukaj občni zbor krajevne skupine železničarske organizacije. Po poročilih odbora je govoril tajnik žel. org. Jože Kopač o vprašanih prehrane, draginjskih doklad i. t. d. Razen podpredsednika in kontrole je bil izvoljen stari odbor. Od zadnjega občena zbora do tega je naraslo število članov krajevne skupine v Borovnici od 53 na 78. Predsedstvo krajevne organizacije je pred kratkim interveniralo pri deželni vladi, naj poviša mesečni kontigent goveje žene od 4 na 6 glav. Čeprav so borovniški mogotci spletkarili in pripovedovali, da železničarji ne potrebujejo mesa, je vendar ugodila deželna vlada zahtevi po povišanju.

„Narod“ poroča, da je odstopil generalni ravnatelj juž. železnice sekijski načelnik gospod plem. Weeber.

Naročajte širite in podpirajte naš list!

Izplačane posmrtnine.

Od 13. maja do 26. junija 1917 so se izplačale sledeče posmrtnine:

126. Leitner Aloizij, Eisernerz . . .	300 K
127. Vana Liza, Nusle	150 „
128. Kodica Karolina, Dunaj II sev. žel	150 „
129. Marsič Augusta, Floridsdorf I .	150 „
130. Anseln Nerinka, Meran	100 „
131. Jizički Neža, Olomuc	150 „
132. Venzel Anton, Rudig	100 „
133. Kanner Reimund, Trbiž	300 „
134. Schwar Ivan, Moravska Ostrovica I	300 „
135. Riesenhuber Roža, Line	150 „
136. Langhammer Marija, Falknov .	150 „
137. Grabner Miha, Sv. Mihael pri Ljubnu	300 „
138. Oberent Karolina, Dunaj II sev. žel.	100 „
139. Frauenhof Gustel, Ustje	200 „
140. Lackner Josip, Floridsdorf I .	100 „
141. Weitzl Leopold, Amstätten . .	100 „

142. Storeh Marija, Kreibitz Teichstatt	150 „
143. Tampier Rudl, Budjevice	200 „
144. Kurfürst Ivan, Favoriten I . . .	200 „
145. Avtož Ivan, Hodonin	300 „
146. Buliček Nace, Hötzelndorf . . .	200 „
147. Laschober Marija	50 „
148. Pohl Roža, Stadlava	150 „
149. Schmied Ana, Vitkoviči	50 „
150. Gatterer Ivan, Neunkirchen . . .	100 „
151. Vlašak Vencel, Rudolfshcim . . .	150 „
152. Vaneček Franc, Dunaj II. sev. žel.	100 „
153. Marta Venzel, Schwarzenneu .	100 „
154. Adamovsky Alois, Schreckenstern	50 „
155. Vozička Katarina, Kolin	50 „
156. Lambauer Alois, Beljak I	100 „
157. Petermann Amalija, Wolfsberg	50 „
158. Katzmann Anton, Böckstein . . .	300 „
159. Filka Karl, Semmering	20 „
160. Wunsch Anna, Sv. Valentin . . .	150 „
161. Angner Katarina, Solnograd I	150 „
162. Strobl Ferdo, Neulengbach . . .	50 „
163. Scherhauser Jaka, Solnograd I	300 „
164. Hausmann Joh., Bärn	100 „
165. Linke Josef, Niederlindewiese	300 „
166. Lauschka Maria, Floridsdorf I	150 „
167. Barta Franc, Schönnbrunn . . .	300 „
168. Riedl Josip, St. Pölten	100 „
169. Wiesbauer Jos., Landstrasse . .	100 „
170. Berger Amalija, Dunaj II. sev. žel.	100 „
171. David Marta, Krakov	150 „
172. Burnjek Miklavc, Centrala	100 „
173. Maček Gustel, Schreckenstern .	300 „
174. Aberger Jurij, Saalfelden	50 „
175. Chrastnig Fran, Favoriten II . . .	300 „

Skupaj 7850 K

prenos: 19625 „

Skupaj 27.470 K

Umrlo je 31 članov in 19 žen, skupaj 50. Od 1. januarja do 26. junija je umrlo 97 članov in 78 žen.

Železničarji naročajte in razširjajte našo strankino glasilo „Naprej“ vsaka krajevna skupina bodi naročnik lista. Naprej bo de nevstrašeno branil železničarje pred izkoriščevalci in zastopal interese delavnega ljudstva. Na delo za naš dnevnik!

Uredništvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Adalbert Kassig
Ljubljana,
Židovska ulica.

Zavod za uniforme, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo v sakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumba, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.